

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/64/2013
Identifikačné číslo spisu:	9013899239
Dátum vydania rozhodnutia:	16.04.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Šimonová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:9013899239.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí konanom dňa 16. apríla 2014 v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Šimonovej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Pavla Polku v trestnej veci obvineného P. Q. pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, jej držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c/, písm. d/, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. o dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 12. februára 2013, sp. zn. 3 To 153/2012, takto

rozhodol:

Podľa § 386 ods. 1 Tr. por. Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovuje, že rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 12. februára 2013, sp. zn. 3 To 153/2012, bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por.

p o r u š e n ý z á k o n

v ustanoveniach § 39 ods. 1, 3 písm. c/ Tr. zák., § 172 ods. 2 Tr. zák., § 321 ods. 1 písm. e/, ods. 2 Tr. por. a § 322 ods. 3 Tr. por. v p r o s p e c h obvineného P. Q..

Podľa § 386 ods. 2 Tr. por. z r u š u j e sa rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 12. februára 2013, sp. zn. 3 To 153/2012, vo výroku o treste odňatia slobody a vo výroku o zaradení obvineného na výkon trestu odňatia slobody.

Z r u š u j ú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Tr. por. Krajskému súdu v Bratislave s a p r i k a z u j e , aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 3 T 152/2011 z 9. októbra 2012 bol obvinený P. Q.

uznaný za vinného z obzvlášť závažného zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c/, písm. d/, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že:

v presne nezistenej dobe od roku 2007 až do 04.05.2009 si zadovážoval od bližšie neustálených osôb omamné látky heroín a kokaín, ktoré prechovával v rodinnom dome v B. na K. ulici č. XX a A. ulici č. X v B. a tieto vykonával v objekte rodinného domu v B. a tieto následne odpredával rôznym osobám a dňa 04.05.2009 pri domovej prehliadke, vykonávanej v objekte rodinného domu v B. na K. ulici č. XX, boli medzi inými zaistené papierová skladačka s obsahom 201 mg heroínu s prísadou kofeínu a paracetamolu s približnou koncentráciou účinnej látky 15% hmotnostných, vyjadrené ako voľná báza, čo zodpovedá približne 2-3 obvykle jednorazovým dávkam drogy, jedno celofánové vrečko s obsahom 2086 mg heroínu s prísadou kofeínu a paracetamolu s približnou koncentráciou účinnej látky 15% hmotnostných, vyjadrené ako voľná báza, čo zodpovedá približne 16-31 obvykle jednorazovým dávkam drogy, alobalová skladačka s obsahom 77 mg kokaínu s prísadou efedrínu a lidokaínu, ktorú možno považovať za jednu dávku drogy, a v byte na A. ulici č. X v B. mikroténové vrečko s obsahom 6563 mg heroínu s prísadou kofeínu a paracetamolu s približnou koncentráciou účinnej látky 10% hmotnostných, čo zodpovedá približne 33-66 obvykle jednorazovým dávkam drogy, pričom kokaín je v zmysle zákona Národnej rady SR č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov zaradený do II. skupiny omamných látok, efedrín a pseudoefedrín sú v zmysle zákona Národnej rady SR č. 331/2005 Z. z. o orgánoch štátnej správy vo veciach drogových prekurzorov a o zmene a doplnení niektorých zákonov zaradené medzi určené látky kategórie 1, heroín (diacetylmorfín) je zaradený v zmysle zákona Národnej rady SR č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov do I. skupiny omamných látok, pričom obvinený P. Q. sa uvedeného skutku dopustil po tom, čo bol rozsudkom Okresného súdu Košice I sp. zn. 7T/272/02 zo dňa 12.12.2002 právoplatne odsúdený za trestný čin nedovolennej výroby a držby omamnej látky, psychotropnej látky, jedu a prekurzora a obchodovania s nimi podľa § 187 ods. 1 písm. d/ Tr. zák. účinného do 01.01.2006.

Za to bol odsúdený podľa § 172 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 36 písm. l/, § 37 písm. m/, § 38 ods. 2 Tr. zák. k trestu odňatia slobody vo výmere 10 (desať) rokov. Podľa § 48 ods. 1, ods. 3 písm. b/ Tr. zák. obvinený bol zaradený na výkon trestu odňatia slobody do Ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom strázenia. Podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Tr. zák. súd uložil obvinenému ochranný dohľad na dobu 2 (dva) roky. Podľa § 60 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. súd uložil obvinenému trest prepadnutia vecí a to finančnej hotovosti vo výške 3.355,- Eur a vyslovil, že podľa § 60 ods. 6 Tr. zák. sa vlastníkom prepadnutej veci stáva štát. Podľa § 83 ods. 1 písm. e/ Tr. zák. súd prvého stupňa vyslovil obvinenému P. Q. zhabanie vecí špecifikovaných vo výrokovvej časti rozsudku súdu prvého stupňa.

Na podklade odvolania obvineného P. Q. Krajský súd v Bratislave rozsudkom sp. zn. 3 To 153/2012 z 12. februára 2013 podľa § 321 ods. 1 písm. e/, ods. 2 Tr. por. zrušil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. rozhodol sám tak, že obvinenému P. Q. uložil podľa § 172 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 36 písm. l/, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c/ Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov. Podľa § 48 ods. 1, ods. 3 písm. b/ Tr. zák. obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom strázenia.

Krajský súd v Bratislave, rovnako ako súd prvého stupňa, obvinenému P. Q. uložil ochranný dohľad, trest prepadnutia vecí a ochranné opatrenie - zhabanie vecí.

Proti rozsudku krajského súdu podal generálny prokurátor Slovenskej republiky dovolanie z dôvodu porušenia zákona v ustanoveniach § 36 písm. l/, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c/ Tr. zák. a § 321 ods. 1 písm. e/, ods. 2 a § 322 ods. 3 Tr. por. v prospech obvineného P. Q.. Vyslovil záver, že obvinenému bol uložený trest mimo zákonom stanovenej trestnej sadzby, čím je, podľa názoru prokuratúry, naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. a keďže napadnutý rozsudok je založený i na nesprávnom použití hmotnoprávneho ustanovenia, je naplnený dovolací dôvod i podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Po konštatovaní základných faktov generálny prokurátor v dôvodoch dovolania rozoberá ustanovenia § 34 ods. 1, ods. 4 Tr. zák., § 36 písm. l/ Tr. zák., § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c/ Tr. zák., § 321 ods. 1 písm. e/ Tr. por. a § 321 ods. 2 Tr. por. a § 322 ods. 3 Tr. por. a je toho názoru, že Krajský súd v Bratislave nepostupoval v súlade s týmito zákonnými ustanoveniami, naopak, v rozpore so zákonom a ustálenou judikatúrou, navyše aj v rozpore s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Tdo 44/2011 zo dňa 7. decembra 2011 vydaným v tejto veci, opätovne rozhodol o použití zmierňovacieho ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák. na základe nepresvedčivého „pocitu prístnosti trestu“ bez toho, aby dôsledne skúmal, či boli jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností splnené zákonné podmienky pre takýto postup.

Po podrobnej analýze zákonného ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák. generálny prokurátor je toho názoru, že okolnosti prípadu neboli v posudzovanej veci ničím výnimočné, ani mimoriadne a žiadnym spôsobom, ani významom alebo intenzitou, nevybočovali z radu obvyklých prípadov takýchto trestných činov. Obvinený sa minimálne dva roky živil predajom drog a to aj napriek tomu, že už bol za taký čin odsúdený. Pri domovej prehliadke bolo v byte obvineného nájdených 52 - 100 dávok heroínu a kokaínu a nie je preto dôvod uplatňovať pri potrestaní žiadny mimoriadne zhovievavý postoj. Mimoriadnou skutočnosťou je fakt, že obvinený sa predmetného trestného činu dopustil v krátkom čase po uplynutí skúšobnej doby podmienenečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody za rovnaký trestný čin, z čoho je nepochybne zrejmé, že nedošlo k jeho resocializácii a výkon predchádzajúceho trestu v trvaní dva roky nemal na obvineného žiadny prevýchovný účinok, pričom v ďalšom páchaní tohto obzvlášť nebezpečného zločinu bolo obvinenému zabránené jedine vďaka orgánom činným v trestnom konaní a vzatiu obvineného do väzby.

Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poukazuje na zlý zdravotný stav obvineného, opomenul však oboznámiť vyjadrenie ústavu na výkon väzby, z obsahu ktorého je zrejmé, že obvinenému je poskytovaná adekvátne liečba a starostlivosť. Zo záverov znaleckého posudku je zrejmé, že obvinený netrpí žiadnou akútnou život ohrozujúcou chorobou a jeho zdravotný stav si vyžaduje trvalú životosprávu, diétne opatrenia a pravidelné užívanie liekov, čo je bez akýchkoľvek problémov dosiahnuteľné aj vo výkone trestu odňatia slobody. Generálny prokurátor v tejto časti bez nadsadzovania uzatvára, že obvinený je 63-ročný obézny fajčiar s cukrovkou a prekonaným infarktom, ktorý musí dodržiavať pravidelnú diétu životosprávu a užívať lieky. Takýto záver nie je ničím mimoriadny, navyše, ak zdravotná pohoda obvineného je absolútne bezproblémovo a porovnateľne s domácou starostlivosťou dosiahnuteľná aj vo výkone trestu odňatia slobody.

Uložený trest v trvaní 5 (päť) rokov, hlboko pod hranicou zákonnej trestnej sadzby, je v zrejmom nepomere nielen k povahe a závažnosti prejednávaneho trestného činu - dilerstva drog, ale aj k základným zásadám a princípom postihu najzávažnejších foriem trestnej činnosti, ktoré sa uplatňujú v slovenskom právnom poriadku. Pri úvahe o mimoriadnom znížení trestu sa nikdy nemôže ignorovať ani potreba zabezpečenia dostatočnej ochrany spoločnosti. Záver o neprimeranej prístnosti trestu uloženého v rámci trestnej sadzby sa musí opierať o zhodnotenie všetkých okolností prípadu a pomerov páchatel'a. Nestačí len názor súdu o prílišnej prístnosti trestnej sadzby.

Generálny prokurátor poukazuje aj na skutočnosť, že ani posúdenie poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. l/ Tr. zák. nebolo v súlade so zákonom. Obvinený P. Q. od samého začiatku spáchanie skutku popieral, svojím postojom výrazne sťažoval objasnenie a dokazovanie predmetného trestného činu a ani pod ťarchou dôkazov neprejavil ani len náznak ľútosti nad svojím konaním. Na kvalifikované zohľadnenie poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. l/ Tr. zák. nepostačuje formálny prejav obvineného pred už zjavne nezvratným rozhodnutím súdu o vine z tzv. vypočítavého dôvodu a najmä, že takýto prejav vôle bez splnenia ďalšej zákonnej podmienky - úprimnej ľútosti, nie je vôbec spôsobilý naplniť zákonný predpoklad použitia tejto poľahčujúcej okolnosti.

Generálny prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky

1. Podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil rozsudkom, že právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 To 153/2012 zo dňa 12. februára 2013 bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. h/, písm. i/ Tr. por. porušený zákon v ustanoveniach § 34 ods. 1, ods. 4, § 36 písm. l/, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c/, § 172 ods. 2 Tr. zák. a v § 321 ods. 1 písm. e/, ods. 2 a v § 322 ods. 3 Tr. por. v prospech obvineného P. Q.;

2. Podľa ustanovenia § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok, ako aj ďalšie rozhodnutia naň obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad;

3. Podľa ustanovenia § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal Krajskému súdu v Bratislave, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Obvinený P. Q. ani jeho obhajkyňa sa k písomným dôvodom dovolania generálneho prokurátora nevyjadrili.

Na verejnom zasadnutí v konaní pred dovolacím súdom zástupkyňa generálneho prokurátora navrhla, aby dovolací súd dovolaniu generálneho prokurátora v plnom rozsahu vyhovel. Obvinený P. Q. a jeho obhajkyňa zhodne v priebehu verejného zasadnutia navrhli, aby dovolací súd odmietol dovolanie generálneho prokurátora, pretože dovolaním napadnutý rozsudok je zákonný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd zistil, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. a/ Tr. por.) v neprospech obvineného P. Q. v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Tr. por.). V dovolaní sú uvedené dôvody dovolania podľa § 371 (§ 374 ods. 2 Tr. por.) a dovolanie je riadne odôvodnené (§ 374 ods. 1 Tr. por.).

Dovolací súd po zistení, že nie sú dané žiadne zákonné dôvody pre odmietnutie dovolania generálneho prokurátora, preskúmal na verejnom zasadnutí v súlade s § 384 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozhodnutia, proti ktorým dovolateľ podal dovolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozhodnutiu, so zameraním na dôvody dovolania, ktoré sú uvedené v dovolaní, pretože v súlade s § 385 ods. 1 Tr. por. je dovolací súd viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

V úvode svojej argumentácie dovolací súd konštatuje, že dovolanie je jedným z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu. Požadovaný jeden opravný prostriedok predstavuje v trestnom súdnom procese v Slovenskej republike inštitút odvolania. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z najvyššieho súdu tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací, poukazuje na vlastné rozhodnutie sp. zn. 1 Tdo 44/2011 zo 7. decembra 2011, ktorým už vyslovil porušenie zákona v prospech obvineného P. Q. v podstate z rovnakých dôvodov, ktoré uviedol generálny prokurátor vo svojom prvotnom dovolaní.

Z dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky je nesporné, že základom jeho dovolacích námietok je nesprávne použitie ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák., teda moderačného ustanovenia a hmotnoprávneho predpisu, výsledkom ktorého je uloženie trestu páchatelovi pod spodnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej zákonom za posudzovaný delikt. Generálny prokurátor argumentuje vo svojom dovolaní, že v okolnostiach prípadu v trestnej veci obvineného P. Q. neboli splnené zákonné podmienky na použitie ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák. vyplývajúce z okolností prípadu a ani podmienky na použitie tohto ustanovenia vyplývajúce z pomerov páchatel'a.

Dovolací súd poukazuje na to, že súd rozhodujúci v merite veci podľa § 39 ods. 1 Tr. zák. v podstate na

základe svojej logickej úvahy môže uložiť trest aj pod spodnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej zákonom za posudzovaný delikt, ak považuje uloženie trestu v rámci sadzby za neprimerane prísne pre páchatela. Voľnosť úvahy rozhodujúceho súdu vyplýva z textu zákona (ak súd má za to), pričom logika jeho stanoviska musí vychádzať z dvoch pohľadov; aké sú okolnosti prípadu a aké sú pomery páchatela. Len po zistení, že sú tu splnené podmienky na mimoriadne zníženie trestu, musí súd skúmať aj poslednú legálnu podmienku takého rozhodnutia, že totiž na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania. Zisťovanie okolností prípadu a zisťovanie pomerov páchatela musí mať svoj skutkový základ, ale záver o zabezpečení ochrany spoločnosti trestom kratšieho trvania je záverom právnym.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu možno ustáliť, že v prípade obvineného P. Q. mal za preukázané tak okolnosti prípadu, ako i pomery páchatela, ktoré v súlade s § 39 ods. 1 Tr. zák. umožňujú uložiť tomuto páchatelovi trest aj pod spodnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej zákonom, pričom takýto trest bude postačovať na zabezpečenie ochrany spoločnosti.

Z rozsudku krajského súdu ale vyplýva, že za okolnosti prípadu považoval len ten fakt, že obvinený sa skutku dopustil od roku 2007 do 4.5.2009, t.j. pred štyrmi rokmi, pričom množstvo omamnej a psychotropnej látky, ktorú si zadovážil, prechovával a predával v rozhodnom čase predstavovalo 51 obvykle jednorázových dávok drogy. K okolnostiam prípadu odvolací súd berie do úvahy aj tú skutočnosť, že obvinený bol v minulosti odsúdený Okresným súdom Košice I a to dňa 12. decembra 2002 vo veci vedenej pod sp. zn. 7T/272/2002 pre trestnú činnosť spojenú s prechovávaním omamnej látky v množstve, ktoré zodpovedalo 440 priemerným dávkam drogy a bol mu uložený trest odňatia slobody nepodmienečne vo výmere 2 rokov so zaradením do I. nápravno-výchovnej skupiny, ktorá skutočnosť - opätovnosť je zohľadnená v právnej kvalifikácii prejednávanej trestnej veci. Krajský súd v tejto časti dokonca tvrdí, že v súčasnosti sa na obvineného hľadá akoby trestaný nebol.

V súvislosti so skúmaním pomerov páchatela krajský súd poukazuje na závery znaleckého posudku znalca MUDr. Zdenka Salmaša, ktorý ho vypracoval dňa 21. augusta 2012 a u obvineného konštatoval viaceré ochorenia. V čase rozhodovania predmetnej trestnej veci mal krajský súd preukázané aj ďalšie zdravotné problémy, ktoré si vyžiadali hospitalizáciu obvineného a tieto sú zrejme z lekárskeho správ predložených obhajkyňou v rámci verejného zasadnutia v odvolacom konaní.

S poukazom na uvedené skutočnosti odvolací súd konštatuje, že treba súhrnne a komplexne všetky tieto uvedené skutočnosti vyložiť v prospech obvineného a preto dospel k záveru, že použitie trestnej sadzby odňatia slobody, vymedzenej trestným zákonom pri prejednávanom zločine, by bolo pre obvineného neprimerane prísne. Odvolací súd dospel k záveru, že účel trestu, aj vzhľadom na osobu obvineného P. Q., jeho vek a zdravotný stav možno dosiahnuť aj trestom odňatia slobody uloženým pod dolnú hranicu trestnej sadzby pri aplikácii zmierňujúceho ustanovenia § 39 Tr. zák.

V súvislosti s prieskumom rozhodnutia odvolacieho súdu nemožno prehliadnuť kontroverznosť a nepresnosť argumentov, ktoré odvolací súd používa pri odôvodňovaní svojho postupu pri použití § 39 ods. 1 Tr. zák. Na jednej strane tvrdí, že sú splnené podmienky upravené v ustanovení § 39 ods. 1 Tr. zák. tak z hľadiska okolností prípadu, ako i pomerov páchatela, ale na strane druhej tvrdí, že účel trestu možno dosiahnuť aj trestom odňatia slobody uloženým pod dolnú hranicu trestnej sadzby za aplikácie zmierňujúceho ustanovenia § 39 Tr. zák. aj vzhľadom na osobu obvineného P. Q., jeho vek a zdravotný stav.

Obvinený P. Q. bol právoplatne uznaný za vinného pre obzvlášť závažný zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi a nie pre zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi a nie zo zločinu, ako tvrdí odvolací súd.

Záver odvolacieho súdu o tom, že sa na obvineného P. Q. v súčasnosti hľadá, akoby nebol trestaný (str. č. 10 rozsudku) nie je žiadnym spôsobom odôvodnený a teda je nepreskúmateľný. Je nesporné, že obvinený P. Q. bol odsúdený Okresným súdom Košice I rozsudkom z 12. decembra 2002 vo veci

vedenej pod sp. zn. 7T/272/2002 k nepodmienečnému trestu odňatia slobody. Zo súdneho spisu vyplýva, že z výkonu trestu odňatia slobody bol podmiennečne prepustený, pričom príslušný súd vyslovil, že sa v skúšobnej dobe pri podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody osvedčil. Táto skutočnosť však znamená len to, že trest bol vykonaný dňom, kedy bol podmiennečne prepustený, ale bez ďalšieho neznamená, že sa na podmiennečne prepustenú osobu hľadá, akoby trestaná nebola, pretože k takémuto záveru chýba rozhodnutie príslušného súdu o zahľadení odsúdenia obvineného P. Q.. Tieto skutočnosti vyplývajú z posledného odpisu registra trestov obvineného založeného v súdnom spise (č. l. 639 spisu).

Okolnosťami prípadu v zmysle § 39 ods. 1 Tr. zák. sú všetky skutočnosti, ktoré majú vplyv na posúdenie povahy, charakteru a závažnosti trestného činu vrátane možnosti nápravy páchatel'a. Patria sem aj okolnosti, ktoré sú znakom príslušnej skutkovej podstaty trestného činu, pokiaľ ich význam alebo intenzita, ktorou boli naplnené, výraznejšie vybočujú z obvyklých prípadov takýchto trestných činov, a preto odôvodňujú zhovievavejší prístup pri ukladaní trestu. Okolnosťami prípadu však môžu byť aj také okolnosti, ktoré nie sú nevyhnutnou súčasťou príslušnej skutkovej podstaty, pokiaľ sa v danej kvalite a kvantite pravidelne nevyskytujú.

Pomery páchatel'a sa týkajú jeho osobnostného hodnotenia. V podstate sa hodnotia rodinné a osobné pomery páchatel'a, ktoré existujú až v čase rozhodovania o treste (napr. majetkové pomery páchatel'a, jeho zdravotný stav a zdravotný stav jeho rodiny, starostlivosť o početnú rodinu, tehotenstvo páchatel'ky a pod.). Za pomery páchatel'a odôvodňujúce postup podľa § 39 ods. 1 Tr. zák. možno považovať viac významných poľahčujúcich okolností pri nedostatku priťažujúcich okolností.

Dovolací súd v súlade s argumentmi generálneho prokurátora, ktorými odôvodnil dovolanie, nezisťuje žiadne okolnosti prípadu, ktoré by zodpovedali aplikácii ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák. Naopak, konanie obvineného P. Q. je treba hodnotiť ako recidívu, ktorá má svoje vyjadrenie aj v právnej kvalifikácii jeho konania, keď krátko po výkone trestu odňatia slobody sa znovu dopustil rovnakej trestnej činnosti, za ktorú bol právoplatne odsúdený k nepodmienečnému trestu odňatia slobody, ktorý aj čiastočne vykonal.

Dovolací súd sa stotožňuje aj s argumentáciou generálneho prokurátora vo vzťahu k neexistencii takých pomerov páchatel'a, ktoré by boli dôvodom pre aplikáciu ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák. Zdravotný stav obvineného P. Q. je dostatočne zdokumentovaný závermi znaleckého posudku znalca MUDr. Zdenka Salmaša z 21. augusta 2012 ako i ďalšími listinnými dôkazmi, ktoré sú súčasťou súdneho spisu.

Podľa záveru znaleckého posudku (č. l. 591 spisu) v prípade ochorení obvineného sa t. č. nejedná o akútne život ohrozujúce choroby. Súdny spis (č. l. 638 spisu) obsahuje odpoveď Ústavu na výkon väzby Bratislava č. ÚVV-99/23-2012 z 8. decembra 2013 (zrejme je uvedený nesprávny dátum, pretože ide o odpoveď na žiadosť predsedníčky senátu odvolacieho súdu z 20. decembra 2012 - poznámka dovolacieho súdu), podľa ktorej má obvinený poskytnutú adekvátnu liečbu a zdravotnú starostlivosť a výkonom väzby nie je ohrozený na zdraví a živote. Dovolací súd poznamenáva v tejto súvislosti, že po právoplatnom odsúdení obvineného, zo spisu nevyplývajú jeho aktivity v zmysle § 412 ods. 1, § 413 ods. 2 Tr. por.

Dovolací súd sa nestotožňuje ani so záverom odvolacieho súdu, podľa ktorého na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje v prípade obvineného P. Q. aj trest kratšieho trvania. V tejto súvislosti považuje za potrebné zdôrazniť, že ak páchatel' v minulosti už spáchal trestný čin, môže súd zo zhodnotenia konkrétnych okolností minulého a súčasného trestného činu vyvodiť príslušné závery, pokiaľ ide o postoj páchatel'a k spoločenským hodnotám chráneným trestným zákonom, či páchatel' má sklony k páchaniu trestnej činnosti alebo či spáchanie oboch trestných činov je v inak riadnom živote páchatel'a len náhodné, aký je stupeň a povaha mravného narušenia páchatel'a, aká je možnosť jeho nápravy a pod. Ak však páchatel' už bol za trestný čin i odsúdený, môže súd okrem uvedených skutočností hodnotiť tiež ďalšie skutočnosti a robiť z nich ďalšie závery, a to, aký účinok malo na páchatel'a odsúdenie a uloženie trestu, prípadne i výkon uloženého trestu. Z týchto skutočností môže súd urobiť už omnoho

konkrétnejšie závery o možnosti nápravy páchatel'a určitým druhom alebo výmerou trestu a pod.

Možno konštatovať, že účel trestu z hľadiska individuálnej prevencie sa pri predchádzajúcom odsúdení obvineného minul účinkom, t. j. predchádzajúci trest nesplnil svoj cieľ, pretože obvinený sa opätovne dopustil úmyselnej trestnej činnosti. Predchádzajúce odsúdenie ho neovplyvnilo natoľko, aby si uvedomil, že je povinný, podobne ako ostatní občania tejto republiky, viesť riadny život.

Trest je právnym následkom trestného činu, a teda musí byť úmerný k spáchaniu trestného činu (zásada proporcionálnosti trestu) a je jedným z prostriedkov na dosiahnutie účelu Trestného zákona. Tým je určená aj jeho funkcia v tých smeroch, v ktorých má pôsobiť zákon, t.j. na ochranu spoločnosti a na výchovu páchatel'a a ostatných občanov. Ochrana spoločnosti sa uskutočňuje dvoma prvkami, a to prvkom donútenia (represia) a prvkom výchovy. Oba prvky sa uplatňujú zásadne súčasne v každom treste. Podľa názoru dovolacieho súdu trest uložený obvinenému pod spodnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej zákonom za posudzovaný delikt obvinenému P. Q. nebude v dostatočnej miere plniť svoj účel stanovený § 34 ods. 1 Tr. zák. Všeobecne treba uviesť, že Trestný zákon vychádza zo zásady, že základným účelom a cieľom trestu je ochrana spoločnosti pred trestnými činmi a ich páchatel'mi. Zmysel existencie a prípadnej aplikácie noriem trestného práva je predovšetkým v tom, aby sa trestné činy buď vôbec nepáchali, alebo páchali v čo najmenšej miere. Ochrana spoločnosti pred páchatel'mi trestných činov vrátane ochrany práv a slobôd jednotlivých občanov robí tak z trestu prostriedok sebaobrany spoločnosti pred trestnými činmi. Trest má však okrem toho pôsobiť výchovne, a to nielen na páchatel'a, ale aj na ostatných členov spoločnosti. Pritom generálna prevencia sa má uskutočňovať prostredníctvom individuálnej prevencie. Ak sa teda páchatel'ovi zabráni v ďalšej trestnej činnosti, dáva sa tým najavo aj ostatným členom spoločnosti, ktoré správanie je nežiaduce, proti čomu je namierený Trestný zákon a takýmto spôsobom možno ovplyvňovať pozitívnu hodnotovú orientáciu u občanov spoločnosti. Z hľadiska týchto úvah dovolacieho súdu možno potom dospieť k záveru, že účel trestu v zmysle § 34 ods. 1 Tr. zák. tvorí jednotu, lebo sa musí vzájomne dopĺňať. Záver súdu o možnosti nápravy páchatel'a musí byť vždy v plnom súlade s ochranou, ktorú súd uloženým trestom poskytuje chráneným záujmom spoločnosti, štátu a občanom pred útokmi páchatel'ov trestných činov.

Na rozdiel od argumentácie generálneho prokurátora v dovolaní podanom v neprospech obvineného P. Q. v súvislosti s nezákonným použitím ustanovenia § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c/ Tr. zák. si dovolací súd neosvojil argumentáciu generálneho prokurátora v súvislosti s porušením zákona v prospech obvineného P. Q. pri aplikácii poľahčujúcej okolnosti v zmysle § 36 písm. l/ Tr. zák. a pri tomto postupe odvolacieho súdu nezistil porušenie zákona v prospech obvineného P. Q..

Posúdenie priznania páchatel'a k spáchaniu trestného činu ako poľahčujúcej okolnosti (§ 36 písm. l/ Trestného zákona) nie je závislé od dôkaznej situácie. Trestný zákon v žiadnom svojom ustanovení neobmedzuje právnu relevanciu priznania ako poľahčujúcej okolnosti len na určité štádium trestného konania, a už vôbec nie na existujúcu dôkaznú situáciu. Páchatel' sa môže priznať k spáchaniu skutku v ktoromkoľvek štádiu trestného konania, a to tak v procesnej pozícii obvineného, ako aj obžalovaného, pričom pokiaľ k tomu priznaniu pristúpi vyjadrenie ľútosti nad vlastným protiprávnym konaním, je nutné naň prihliadať ako na poľahčujúcu okolnosť.

Prejavy ľútosti páchatel'a nad spáchaním trestného činu, môžu byť rôzne, pričom sú závislé od osobnosti páchatel'a, úrovne jeho emocionálnej inteligencie, ako i od povahy, spôsobu spáchania trestného činu a jeho následku. Ľútosť je potrebné definovať ako inteligenčnú a emočnú antipatiu k minulej osobnej aktivite a správaniu. Skutočnosť, že niekto neprejavuje ľútosť spôsobom, akým sa to všeobecne predpokladá, neznamena, že žiadnu ľútosť vôbec necíti. K hodnoteniu vnútorného postoja páchatel'a k spáchanému trestnému činu nemožno pristupovať paušálne bez zohľadnenia všetkých vyššie uvedených vplyvov a okolností, ktoré nepochybne determinujú prejavy tohto postoja navonok.

V súvislosti s uplatnenými dovolacími dôvodmi generálnym prokurátorom podľa § 371 ods. 1 písm. h/, i/ Tr. por. dovolací súd poukazuje na stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré bolo uverejnené v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk č. 1/2011 pod bodom č. 5, z

ktorého vyplýva, že hmotnoprávne ustanovenie § 39 Tr. zák. o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody svojou povahou a významom sa primkýna ku všeobecným hľadiskám stanoveným pre voľbu druhu trestu a jeho výmery v § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Tr. zák. a nasl. a na rozdiel od ustanovení § 41 a § 42 (o ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu) alebo ustanovenia § 47 ods. 2 Tr. zák., ktoré sú taktiež hmotnoprávne, ale kogentnej povahy, ho nemožno podriaďovať pod „nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“, zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku. Povinnosťou odvolacieho súdu bude vec v potrebnom rozsahu znovu prerokovať a rozhodnúť, pričom s poukazom na ustanovenie § 391 ods. 1 Tr. por. je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo veci dovolací súd.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.